

Uchwała Nr 4200.V.72.2026

V Składu Orzekającego Regionalnej Izby Obrachunkowej

w Katowicach

z dnia 13 kwietnia 2026 r.

w sprawie opinii o przedłożonym przez Wójta Gminy Mszana sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2025 rok wraz z informacją o stanie mienia komunalnego

Na podstawie art. 13 pkt 5, art. 19 ust. 2 i art. 20 ust.1 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2025 r. poz. 7) V Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach **u c h w a l a**, co następuje:

§ 1.

Wydaje się **pozytywną z zastrzeżeniem** opinię o przedłożonym przez Wójta Gminy Mszana sprawozdaniu z wykonania budżetu za 2025 rok wraz z informacją o stanie mienia komunalnego

§ 2.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie :

Wójt Gminy Mszana przedłożył Regionalnej Izbie Obrachunkowej w Katowicach sprawozdanie roczne z wykonania budżetu gminy za 2025 rok, działając na podstawie art. 267 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 1483 z późn. zm.). Sprawozdanie zostało przedstawione z zachowaniem ustawowego terminu.

V Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach dokonał analizy przedłożonego sprawozdania i stwierdził, co następuje:

1. Budżet gminy na rok 2025 został uchwalony uchwałą Rady Gminy Mszana Uchwała Nr IX/57/2024 z dnia 19 grudnia 2024 roku. W zakresie przedłożonego sprawozdania z wykonania budżetu za 2025 rok ustalono, że nie wykazuje ono rozbieżności w stosunku do danych wykazanych w sprawozdaniach budżetowych, określonych w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia z dnia 29 stycznia 2025 r. w sprawie sprawozdawczości budżetowej (Dz.U. z 2025 r. poz. 133) oraz w rozporządzeniu Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 652).

2. Sprawozdanie z wykonania budżetu za 2025 rok jest kompletne, gdyż zawiera informacje wymienione w art. 269 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, tj. w szczególności:

a) wykonane dochody i wydatki, w szczególności określonej jak w uchwale budżetowej, które wynosiły:

- dochody 68.147.441,42 zł, tj. 92,8 % planu,

- wydatki 69.302.406,89 zł, tj. 94,4% planu.

Wykonanie budżetu zamknęło się deficytem budżetowym w kwocie 1.154.965,47 zł, wobec planowanego deficytu budżetu w wysokości 15.315,06 zł.

Planowany po zmianach deficyt budżetu na 2025 r. Rada Gminy ustaliła uchwałą Nr XVII/101/2025 z dnia 10 września 2025 r. w wysokości 15.315,06 zł wskazując, że zostanie pokryty przychodami pochodzącymi z niewykorzystanych środków pieniężnych, o których mowa w art. 217 ust.2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych .

Z opiniowanego sprawozdania za 2025 r. przedstawionego przez Wójta Gminy Mszana wynika, że faktycznie wykonany deficyt budżetu gminy Mszana za 2025 r. (różnica pomiędzy wykonanymi dochodami i wydatkami) wynosi 1.154.965,47 zł i jest wyższy od planowanego o 1.139.650,41 zł.

Z uwagi na brak w opiniowanym sprawozdaniu wyjaśnienia tej niepokojącej sytuacji, Skład Orzekający przeanalizował sprawozdanie Rb-NDS o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2025 r.. i stwierdził na podstawie zawartych tam danych, w szczególności w części E. *„Finansowanie deficytu, zgodnie z art. 217 ust. 2 ustawy o finansach publicznych”*, że wyższe w stosunku do planu (po zmianach) wykonanie dotyczy dwóch źródeł finansowania deficytu, a mianowicie poz. *„E5-wolne środki jako nadwyżka środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu jednostki samorządu terytorialnego, wynikających z rozliczeń wyemitowanych papierów wartościowych, kredytów i pożyczek z lat ubiegłych”* gdzie wykonanie (czyli zaangażowanie środków na finansowanie deficytu wynosi 491.663,19 zł, mimo że Rada nie ustaliła żadnego planu w tym zakresie), a także poz. *„E6-niewykorzystane środki na rachunku bieżącym budżetu, wynikające z rozliczenia dochodów i wydatków nimi finansowanych związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu określonymi w odrębnych ustawach oraz wynikających z rozliczenia środków określonych w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy o finansach publicznych i dotacji na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem tych środków”*, gdzie Rada ustaliła plan w wysokości 15.315,06 zł a wykonanie wyniosło 663.302,28 zł

Składu Orzekający ocenia, że niedopuszczalna jest sytuacja, w której wykonany deficyt znacznie przekracza zaplanowany, a o źródłach jego pokrycia decyduje organ wykonujący budżet jednostki samorządu terytorialnego. Skład Orzekający zwraca uwagę, że ustalony przez

organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego deficyt jest granicznym limitem, co oznacza, że nie może zostać przekroczony podczas wykonywania budżetu i finansowany z dowolnie wybranych przez organ wykonawczy źródeł.

Zdaniem Składu Orzekającego takie działanie narusza wyłączną kompetencję organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego, w tym przypadku Rady Gminy Mszana, wynikającą z przepisu art. 18 ust. 2 pkt 4 ustawy o samorządzie gminnym (Dz. U z 2025 r. poz. 153 z późn. zm.) i art. 212 ust. 1 pkt 3 ustawy o finansach publicznych. Stosownie do regulacji zawartej art. 211 ust. 4 ustawy o finansach publicznych, podstawą gospodarki finansowej jednostki samorządu terytorialnego w danym roku budżetowym jest uchwała budżetowa. W świetle tych przepisów to organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego w uchwale budżetowej określa kwotę planowanego deficytu oraz wskazuje źródła jego pokrycia.

Do organu wykonawczego jednostki samorządu terytorialnego należy natomiast na mocy art. 247 ust. 1 i 2 ustawy o finansach publicznych wykonywanie ustalonego przez organ stanowiący budżetu poprzez sprawowanie nadzoru nad realizacją określonych uchwałą budżetową dochodów i wydatków, przychodów i rozchodów budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Zasada ta powinna być przestrzegana na każdym etapie wykonywania budżetu, a bieżące monitorowanie sytuacji finansowej i realizacji budżetu powinno umożliwić organowi wykonawczemu, zgodnie z art. 233 ust. 3 ustawy o finansach publicznych, występowanie z inicjatywą wprowadzania zmian w uchwale budżetowej w odpowiednim czasie, tak aby obowiązujące uregulowania prawne nie były naruszane.

Skład Orzekający wziął pod uwagę wyjaśnienia przedłożone przy sprawozdaniu Rb-NDS o nadwyżce/deficycie jednostki samorządu terytorialnego za okres od początku roku do dnia 31 grudnia 2025 r.. Zgodnie z nimi: *„W pozycji wynik budżetu na koniec roku 2025 wykonanie deficytu jest wyższe niż planowane. Wynika to z niezrealizowanych dochodów dotyczących między innymi: projektów z udziałem środków europejskich realizowanych w placówkach oświatowych, mniejszego wpływu środków z opłaty eksploatacyjnej, niedochodzących do skutku przetargów dotyczących sprzedaży działek budowlanych. Deficyt ten został pokryty z wolnych środków oraz niewykorzystanych środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu związanych ze szczególnymi zasadami wykonywania budżetu oraz rozliczenia środków określonych w art 5 ust.1 pkt 2 uff.”* Argumentacja, że powodem tej sytuacji jest niewykonanie dochodów we wskazanych źródłach nie jest w ocenie Składu usprawiedliwieniem do pominięcia Rady Gminy w decyzji dotyczącej kształtowania wielkości deficytu. Zdaniem Składu, gdyby na bieżąco analizowano możliwości osiągnięcia wpływów z poszczególnych źródeł i skierowano do Rady Gminy do uchwalenia projekt odpowiedniej korekty planu budżetu, zarówno po stronie dochodów jak i ewentualnie wydatków możliwych do sfinansowania tymi dochodami, nie doszłoby prawdopodobnie do wykonania deficytu ponad ustalony przez Radę poziom.

Niezależność organu wykonawczego w stosunku do organu stanowiącego nie może być podstawą do wywodzenia uprawnień o swobodnym decydowaniu przez organ wykonawczy wykonania deficytu większego niż zaplanowany i dowolnego kształtowania źródeł jego finansowania.

Został spełniony wymóg wynikający z art. 242 ust. 2 ustawy o finansach publicznych, zgodnie z którym na koniec roku budżetowego wykonane wydatki bieżące nie mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o przychody, o których mowa w art. 217 ust. 2 pkt 5- 8 tej ustawy, z zastrzeżeniem ust. 3 i 4, tj. wykonane wydatki bieżące mogą być wyższe niż wykonane dochody bieżące powiększone o wskazane przychody jedynie o kwotę związaną z realizacją wydatków bieżących z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 tej ustawy, w przypadku gdy środki te nie zostały przekazane w danym roku budżetowym. W przypadku zaś równoważenia wydatków bieżących środkami, o których mowa w art.217 ust. 2 pkt 8 ustawy o finansach publicznych, ocena spełnienia zasady za rokprzedzający rok budżetowy następuje po wyeliminowaniu kwot związanych z tymiśrodkami. Za rok 2025 została osiągnięta nadwyżka operacyjna w kwocie 3.114.582,75 zł;

b) zawarto zmiany w planie wydatków na realizację programów finansowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych /tj. środków unijnych i innych środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi/, dokonane w trakcie roku budżetowego;

c) przedstawiono stopień zaawansowania realizacji programów wieloletnich;

3. W przedłożonym sprawozdaniu zostały zawarte również inne dane liczbowe i informacje, które obrazują wykonanie budżetu w 2025 roku pod względem finansowym i rzeczowym.

4. Ze sprawozdania Rb-Z - o stanie zobowiązań według tytułów dłużnych oraz poręczeń i gwarancji – wynika, że gmina na koniec 2025 roku posiadała dług w wysokości 8.441.015,64 zł, co stanowiło 12,4% wykonanych dochodów. Zobowiązania wymagalne nie wystąpiły.

5. Na koniec 2025 roku została zachowana relacja wynikająca z regulacji zawartej w art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

6. Przedłożona ze sprawozdaniem rocznym z wykonania budżetu za 2025 rok, informacja o stanie mienia jednostki samorządu terytorialnego zawiera wymagane dane, określone w art. 267 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Biorąc pod uwagę powyższe ustalenia, V Skład Orzekający Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach zaopiniował przedłożone sprawozdanie pozytywnie, formułując jednocześnie zastrzeżenie dotyczące wykonania deficytu budżetu gminy.

Od niniejszej uchwały przysługuje odwołanie do Kolegium Regionalnej Izby Obrachunkowej w Katowicach, wniesione w terminie 14 dni od dnia jej doręczenia.

Przewodnicząca V Składu Orzekającego

Anna Baran